

VEČERNI LIST

Cene po poštni:

za celo leto . K 50.—
za pol leta . K 25.—
za četrt leta . K 13.—
za 1 mesec . K 4.50

Za Ljubljano mesečno 4.50

Vredn. št. in upravn.:

Rokopisna ulica št. 6

Uredn. telefon št. 30

Posamezna številka 30 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 30 vin.

Velikanski tabor krščanskega ljudstva.

Zbor 6000 kmetov.

Kostanjevica, 25. marca. Danes se je tu vršil velikanski tabor kmetijskega ljudstva iz cele krške doline. Na zborovanju je šestdeset glav množica prisegala zvestobo na celom krščanske ljudske organizacije. Samostojni liberalci so hoteli shod motiti, a so se morali skriti. Eden teh liberalcev je vržal v množico kamen in ranil neko žensko. Ljudstvo je obsodilo to samostojno liberalno divjaštvo.

Vlada ne odstopi.

LDU Belgrad, 25. marca. »Politika« piše o notranjem položaju: Včerajšnji dan je potekel brez posebnih porazgovorov med strankami. Parlamentarna zajednica čaka na odgovor poslanca Draškovića na predloge, ki mu jih je bil svojčas postavil ministrski predsednik Protić. Udruženje poslancev izven strank se ni udeležilo sirskega zborovanja.

nočne seje narodnega predstavništva. — Vlada nima kvoruma, vsi znaki pa kažejo, da kabinet iz tega dejstva ne namerava izvajati posledic, ker so radikalci na stališču, da se je že opetovano dokazalo, da ima vlada večino v parlamentu, in sicer šest glasov.

Nov predlog v jadranskem vprašanju.

LDU Belgrad, 25. marca. »Politika« piše o jadranskem vprašanju pod naslovom »Nov predlog?«. V poučenih krogih se mnogo govori o novem predlogu rešitve jadranskega vprašanja, katerega so postavili Angleži in Francozi. Ta predlog bo še ta teden izročen naši delegaciji v Parizu. Poučeni krogi trdijo, da gg. Pašić in Trumbić zaradi tega ne prideta v Belgrad, ker hočeta v Parizu počakati na ta najnovejši korak naših zaveznikov. Italijani baje ni-

kakor ne marajo opustiti svoje zahteve po suverenosti nad Reko, pač pa so pripravljeni pristati na to, da tvori mejo med obema državama Wilsonova črta. Pristanisče Reka bi na ta način prišlo pod upravo zveze narodov, ravnotako tudi mesto (toda, kakor smo že rekli, pod italijansko suvereniteto). Jugoslaviji nameravajo ponuditi Sušak in baroško lukco. — V par dneh se bo že videlo, ali so ti glasovi točni.

SEJA PREDSTAVNIŠTVA.

LDU Belgrad, 24. marca. 79. seje zasedanja narodnega predstavništva je otvoril predsednik dr. Draža Pavlović ob 4.30. Tajnik dr. Joca Manojlović je prečital zapisnik zadnje seje, ki ga je skupščina odobrila brez ugovora. Nadalje je prečital sporočilo poslanca Dakovića (črnogorska skupščina), ki odlaga svoj mandat. Pred prehodom na dnevni red stavi poslanec Kerubin Šegvić (Narodni klub) vprašanje na ministra za promet, zakaj se je odpravilo gradbeno ravnateljstvo ličke železnice in zakaj se je ustavilo delo v področju tega ravnateljstva. — Minister za promet dr. Korosec odgovarja, da dosedanje ravnateljstvo ni bilo v stanju, izvesti vsa dela, kakor bi bilo potrebno. Navaja 11 razlogov, zaradi katerih je bilo potrebno podvzeti te korake. Izjavil je, da je bivši ravnatelj v disciplinarni preiskavi, ker je odredil, naj se ustavi delo pri zgradbi ličke železnice. Sedanjí ravnatelj zagrebske direktorije ing. dr. Franjić nudi dovolj jamstva, da se bodo storile vse potrebne odredbe in da se bo našlo dovolj sposobnega osebja, da se bo moglo grajenje ličke železnice nadaljevati. Dela so bila prekinjena samo nekoliko ur in danes se železnica gradi že dalje. — Poslanec Šegvić se je z odgovorom zadovoljil. — Poslanec Pera Jovanović je postavil nato na ministra za prosveto vprašanje, zaradi katerih razlogov se ni do danes popravljena zgradba belgrijskega vseučilišča in zakaj se do danes niso vseučiliški zavodi oskrbljeni s potrebnimi knjigami in instrumenti. — Minister za prosveto, ker so že določeni v svojem odgovoru, da temu ni krivo ministrstvo za finance do danes še ni nakazalo potrebnih denar. — Poslanec Pera Jovanović se s tem odgovorom ne zadovoljuje in pravi, da velja danes ono, kar bi veljalo pred letom dni 100.000 dinarjev, že 800.000 dinarjev, vsled česar bi zelo rad videl, da bi finančni minister, ki je to zakrivil, pozval na osebno odgovornost, da plača diferenco. — Pred prehodom na dnevni red zahteva posl. Pečić (demokratska zajednica) z ozirom na izjavo poslanca dr. Smolke, da vladi ne bo omogočil kvoruma, naj predsednik na podlagi točke 67, skupščinskega poslovnika odredi »pozivko«, da se ugotovi, ali je navzoče zadostno število poslancev, ali ne. — Poslanec Nasta Petrović izjavlja, da ugotovitev kvoruma ni pomembna, ker so vsi poslanci prišli, da kvoruma ni, vsled česar tudi ni potrebno, da se »pozivka« izvede. — Med vladnimi strankami je došlo zaradi tega, ker je predsednik zahteval štetje glasov (pozivko), da velike nezadovoljnosti, nakar so skoraj

vsí poslanci zapustili zborovalnico. Zaradi tega je predsednik odredil 10 minutni odmor. Po tem odmoru izjavi posl. Čeda Kostić (radikalec), da se štetje glasov odreja samo tedaj, ako obstoji sum, da ni prisotnih dovolj poslancev, ter pravi nadalje, da je zahteva posl. Pečića, naj se ugotovi kvorum, sama šikana. — Poslanec Pečić protestira proti temu, da se označuje njegova zahteva po ugotovitvi kvoruma kot šikana. Pravi, da vprašanje kvoruma ni stvar sporazuma, temveč stvar ugotovitve. Ni mogoče, da bi se stranke dogovorile med seboj, ali obstoji kvorum, ker bi se v takem primeru mogle stranke sporazumeti tudi, da obstoji kvorum, ako bi ga tudi slučajno ne bilo. — Poslanec Pečić odgovarja minist. Trifunović in poslanec Aleksa Šujović, ki izjavlja med drugim, da bi junaki, ki so dali za vojne svoje življenje za domovino, ne žrtvovali svojega življenja, ako bi vedeli, kako bo deloval ta parlament. Končno izjavi, da bo v primeru, ako predsednik odredi štetje, ostal v dvorani. (Okoli stoječim poslancem: Evakuirajte se! — Vzkliki.) Predsednik odredi nato štetje in ugotovi, da ni niti 15 poslancev prisotnih, vsled česar zaključi sejo ob 6.30. — Prihodnja seja bo v petek ob 9. uri dopoldne.

BOLJŠEVIKA OFENZIVA PROTI POLJAKOM.

LDU Belgrad, 25. marca. Kakor javlja iz Varšave, so boljševiki na celi fronti začeli veliko ofenzivo proti Poljakom vse do Podolja. Na hruški sovražnikov napor je v odseku Zviskole, kjer je topniški ogenj huji, kakor kdaj poprej na tej fronti. Sovražnik uporablja tanke in oklopne avtomobile. Napad smo odbili na vsej fronti. Napadalec je utrpel težke izgube. Zajeli smo ujetnike in napravili mnogo plena, medtem en popolnoma nepokvarjen tank ter eno bitnico z vprego. — Po drugi vesti so boljševiki zavzeli Mohilev v Podolju, kjer je sedež ukrajinske vlade. Mazepa je na begu proti jugu, ostali člani vlade so pobegnili v Besarabijo.

LDU Belgrad, 25. marca. Iz Varšave poročajo, da sovjetska Rusija pripravlja napad na Finsko in koncentrira veliko vojsko ob Lagoškem jezeru. Finska vlada je pripravljena na brambo.

ITALIJANI ZASEDLI SKADAR.

LDU Skadar, 25. marca. Dasi je poveljnik zavezniških čet francoski general Defourt predal mesto meščanom, kakor je to določil versailleski vojni svet leta 1918, so Italijani po generalovem odhodu zasedli mesto proti volji Skadranov in vzlic njihovega protesta. Italijani so postavili na grad topove in jih naperili na mesto.

Hočemo stanovanj!

Največje čudo je v Ljubljani, da meščani tako mirno, hlapčevsko ponižno in sramotno prenašajo stanovanjsko krizo, da vlada rešuje to krizo na način, kakor bi kup žita tlačila v poln meh ter se norčevala iz vseh, ki morajo biti v Ljubljani, pa nimajo stanovanja. Da to meščani-brezstresniki, delavci in uradniki v prvi vrsti, prenašajo, je znak brezbrizne otopelosti in duševne lenobe. Pod dežnik ne morem spraviti družine, dveh kur in dveh razbitih omar, ki sem jih srečno še rešil ob prevratu; če grem pod šupo, me spravi policija za eno noč in drugi dan sem kaznovan radi vlačuganja.

Temu mora biti enkrat konec! Že »Naprej« je pisal, kdo naj zida. Ne spominjam se več, kaj je vse naštel, ker nimam kotička, da bi mirno legel po kosilu in prebral časopis, o knjigi ni niti govora. Že davno ne čitam, ker nimam kje. Sila me uči samo misliti; sreča za me in za družbo, da sem vsled pomanjkanja stanovanja že ves nervozen, strašno pozabljen in raztresen. Toda nekaj vem, vem, kako naj se reši stanovanjska kriza:

1. Mnogo uradov je v privatnih stanovanjih, mnogo vojaških barak je praznih. Da vlada tega še do danes ni videla in sili uradnike v Diogenove sode sedanjih stanovanj, ki jih sploh ni mogoče dobiti, če nisi potom tet in stricov, botric in vse podobne navlake prišel v stik z lastnikom hiše in še tu je baje treba namazati. Jaz nisem poizkušal, ker nimam sredstev in ne verujem, da bi hišni posestniki bili takim metodam dostopni, toda stanovanja kljub svoji trdni veri nisem dobil.

Vlada stori svojo dolžnost!

2. Naj se napravi revizija od hiše do hiše, kdo stanuje v Ljubljani. Stanovanjski urad naj opraviči sumnje, da je len, da se premalo briga, da prijema stranke s tem debelejšimi rokavicami, čim večji rentir, veržnik je kdo, čim bližje je kdo sorodnik bančnemu ravnatelju in ministru, bodisi da je minister na razpoloženju ali na stolcu, in bančni ravnatelj že v pokoju ali v cvetu svoje mladosti.

Vlada stori svojo dolžnost, dokler je ljudstvo mirno!

Toda to bi bilo za prvo silo, a vse to je še premalo!

Zidajte stanovanja!

Kdo naj zida? Da, kdo naj zida?

1. Najprej država! Lansko leto so vsaj 1. aprila zidali na Dunajski cesti, letos še 1. aprila ne bodo, da vedite vsi, ki trpite v tej krizi, niti 1. aprila 1920 ne!

Vlada, povej, kaj namerjaš, ali se je v tem oziru kaj napravilo? Država, zidaj za svoje uradnike!

2. Bančna podjetja, tovarnarji, veletrgovci in kapitalisti! Ali ni sramotno, da se ta vrsta v naši družbi vedno bolj jači in širi, da nastavlja vedno več ljudi, kliče inozemce v svoje urade, predvsem žide in nima stanovanja za svoje ljudi, temveč zaseda stanovanja, ki so namenjena drugim! Delavec, ti stanuješ z veliko družino v kleti, gospodar pa se šopiri v celem, če ne v dveh nadstropjih. Delavec, bančni nastavljenec, trgovski nastavljenec in vsi drugi, ki trpite v tej krizi, dijak, ki se uči ob cestni svetilki, ali si se že vprašal, zakaj ti ljudje ne zidajo stanovanj za svoje uslužbenice in svojih stanovanj ne omeje, kolikor je mogoče?! Vlada, prisili te ljudi, da ne bodo samo prejemali, temveč tudi storili svojo socialno dolžnost!

3. Kaj je z vojak? Neozmenjeni častniki v vojašnice, ki imajo dovolj prostora. Tudi vojaška uprava stori svojo dolžnost, pišem, svojo neizogibno dolžnost!

4. Gospod župan, ne berem časopisov, ker nimam kje, in kar čitam na cesti, pozabim! Ali je občina za svoje uslužbenice že zgradila stanovanja? Ali je že o tem sklepala? Ne spominjam se. Gospod župan treba je imeti socialnega čuta in zmisla za ljudske potrebe. Hiš potrebujemo, hiš, ki bi se hitreje zgradile, kot se regulira Ljubljana. Gospod župan in mestni očetje, vi modri in skrbni mestni očetje, storite svojo dolžnost. Občina zidaj za svoje uslužbenice!

Stori vsak svojo dolžnost; jaz sem se zaklel, da ne odneham, dokler se zadnjemu našemu proletarcu, bodisi duševnemu ali telesnemu delavcu ne odpro oči, dokler se zadnji naš človek ne zave, da je najvramotnejši pojav našega časa, najvramotnejši pojav v drugem letu ujedinjenja, živinški vagon, v katerem stanuje naš svobodni državljani. Ta svobodni državljani ima socialne pravice in da jih uveljavi, ne bom molčal. Težko pišem, toda tu bom storil svojo dolžnost!

vk.

VATIKAN IN FRANCIJA.

LDU Pariz, 25. marca. Tukajšnji listi prinašajo brzojavko iz Rima, da je došel tja francoski diplomat Doulet, ki ima nalogo, da na licu mesta prouči vprašanje vzpostavitve odnosov med Francijo in Sveto Stolicco. V terek je posetil kardinala Gasparrija, monsign. Teretija in monsign. Tedeschinija. Francoski zastopnik ne bo sprejet od papeža, ker njegova misija še nima službenega značaja ter ima samo nalogo, da stopi v stik s papeškim državnim tajnikom.

MASARYK PROTI BOLJŠEVIZMU.

LDU Praha, 25. marca. (ČTU) Predsednik Masaryk je imel včeraj povodom pregleda četrte nagovora na polk legionarjev mistra Jana Husa, v katerem je svaril legionarje pred boljševizmom. Predsednik je izjavil, da se ruske razmere ne smejo prenesti na Češkoslovaško, ker je boljševizem popolnoma ruski pojav. Nadalje je opozarjal na to, da morejo svoje mnenje uveljaviti pri volitvah ter ih je pozval, naj gredo k volitvam mirno in resno. Končno je predsednik sprejemal prošnje in pritožbe vojakov ter odgovarjal nanje dobrohotno. Med burnim vzklikanjem vojaštva in prebivalstva se je predsednik vrnil v Hradčane.

TUJE VALUTE SE ZOPET DVIGAJO.

LDU Belgrad, 25. marca. Tečaj tujih valut so se zopet začeli dvigati. Francoski frank notira zopet 305.

STAVKA ZDRAVNIKOV.

LDU Sarajevo, 25. marca. Sekundarni zdravniki deželne bolnice so sklenili, da začnejo 1. aprila stavkati, ako se jim ne izplačajo doklade.

Politične novice.

+ Hrvatske občine za ljudsko stranko. V vinkovskem okraju je ljudska stranka, kolikor je dosedaj znano, zmagala v vseh občinah. V Jarminju in Komletincih je dobila vseh 12 mandatov; v Otoku L. S. 9, hrv. zajednica 3; v Tomkojevcih L. S. 7, socialisti 5; v Novem Selu L. S. 9, izven strank 3 mandate. V Iliči in Lipovcu je zmagala ljudska stranka z vsemi dvanajstimi kandidati; v Babski je dobila ljudska stranka 6, komunisti 6 mandatov; v Mali Jasici L. S. 1, demokrati 8, komunisti 3; v Lovasi ljudska stranka 6, komunisti 6. Tako hrvatsko ljudstvo sijajno izpodbija trditev demokratov, da je politično še nezavedno in nevezgajeno. Kakor ljudstvo na Nemškem, Češkoslovaškem, v Avstriji in Italiji se snažno in krepko loči v dve glavni smeri: krščansko-demokratsko in komunistično. Meščanske frakcijske stranke leté pri tem iz volilnega rešeta kakor ničvredne pleve.

+ Organizacija Hrvatske ljudske stranke v Dalmaciji tako lepo napreduje, da je svobodnjake vseh barv strah. Zadnje dni so se izvedle krajevne organizacije v Runoviću, Slivnu, Imotskem, Krsticah, Zagvozdi, Lovreću, Blatu na Cetini, Makru pri Makarskem in v mnogih drugih krajih. Ljudstvo se povsodi z navdušenjem oklepa prapora krščanske demokracije.

+ Demokrati za komuniste. Demokrati na Hrvatskem spoznavajo, da bodo izšli iz sedanjih občinskih volitev tepeni kakor še nikoli. Čutijo, kako se jim izmika tla pod nogami in kakor pijanec se love za plot, ki jim je najbližji. Sicer je malo nerodno, da je ta plot komunističen — stare demokratske grče ne marajo komunizma, kakor kaže med drugim dr. Tavčarjev uvodnik v nedeljskem »Narodu«.

pokojna demokratska vlada je preganjala komuniste kot državni nevarni živeli in celo lastni bratje komunistov in zavezniki demokratov — ministerjalni socialisti so največji sovražniki komunistov. Demokrate so, kakor vemo, jako vneti pristaši sedanje državnega reda, ki so ga branili s policaji in bajoneti in zlasti veliki spoštovatelji sedanje dinastije, a komunisti so zakleti sovražniki prvega kakor drugega, vsekakor torej za demokrate malo nerodna tovarišija. Toda dejstvo, da poleg kršćanske demokracije vodi v bodočnost edino-le še komunizem — je potapljačo se demokrate dovedel do obupnega čina, da iščejo opore ob komunističnem platu. Saj vemo, da gre pristen liberalci raje s vsakim vragom nego s kršćanskimi ljudskimi vrstami. Tako-le pišejo »Brodске Novine«, glasilo demokratske stranke: »Ni nam bilo žal, da so komunisti v nekaterih naših mestih dosegli pri občinskih volitvah uspehe. Tudi pri nas v Brodu moremo računati, da bodo komunisti dobili okoli deset zastopnikov, a to nas more samo veseliti, kajti četudi smo njihovi nasprotniki, smo vendar še večji nasprotniki klerikalnih frankovcev.« Demokrate nalašč mešajo pojme o frankovcih in klerikalcih, da bi s tem udarili ljudsko stranko in obenem opravičili sebe za komunističnim platom. Pa je oboje — prazen trud.

+ Ministerjalni socialisti proti Kneževiću. »Sloboda« poroča, da je socialno-demokratska stranka svojega poslanca Vasa Kneževića, ki se je vdeleževal sei narodnega predstavništva, izključila, češ, da je kršil strankino disciplino. Knežević bo menda sedaj javno prestopil k radikalcem. Čudna logika: »Zmerni« socialisti demokrate, ki bojda zaenkrat nočejo revolucije in so za pozitivno sodelovanje v sedanjem državnem redu — izključujejo svojega poslanca, ker je vršil v smislu tega načela svojo parlamentarno dolžnost. Pa čemu bi se čudili, ko vemo, da so socialisti logiko in načela že davno iztrebili iz svoje srede in jim je ostal samo še en »ideal«: ministrski frak. Da ta fana deluje na delavske mase kakor strašilo, pričajo občinske volitve na Hrvatskem, kjer ministerjalnih socialistih demokratov niti za »mušter« ne bo.

+ Nemčija. V Berlinu je mirno. Negotovost vzbujajo le baltske čete v Döberitzu, ki še niso razorožene in o njih usodi še ni padla zadnja odločitev. Vlade čete so zapletene v boje z uorniki v Sprednjem Pomoranskem na Meklenburskem in Zadnjem Pomoranskem. Rdeča armada v ruhrskem ozemlju se je baje udala vladnim četam, katera vest pa še ni potrjena. Pariški veleposlaniški svet je pozval Ebertovo vlado, naj skuša doseči s špartakovci primeren sporazum. Potem bi dovolili zavezniki Nemčiji nekatere olajšave mirovnih pogojev, tako da bi mogla v ruhrskem ozemlju sama nastopiti z orožjem in napraviti red. Francoski predlog, naj nastopijo proti špartakovcem v ruhrskem ozemlju zavezniške čete, je propadel. Ameriški poslanik v Berlinu je izjavil nemški vladi zadovoljstvo Združenih držav, da se je nemški narod postavil na stran ustavne vlade.

+ Mednarodni dogovori glede socialnega zavarovanja. Češkoslovaška vlada je predložila v seji narodne skupščine dne 24. t. m. zakonski načrt, s katerim se pooblašča, da more s tujimi vladam skleniti pogodbo glede ureditve medsebojnih odnosov v zadevah socialnega zavarovanja.

+ Češko-slovaško odposlanstvo pri Ljenu. Večerna izdaja »Prava Lidu« potrjuje vest o prihodu češkoslovaške uradne misije v Moskvo zaradi ureditve vprašanja ujetnikov ter vzpostavitve gospodarskih odnosov. Misijo je sprejel Ljenu v avdienci.

Dnevne novice.

— »Večerni list« stane od 1. aprila 1920: za Ljubljano in po pošti za vse kraje Jugoslavije:

1 mesec	K 7.—
3 mesece	» 21.—
6 mesecev	» 42.—
celo leto	» 84.—

Posamezne številke stanejo od tega dne dalje 60 vinarjev.

Upravištvo

»Večernega lista«.

— Promocija. Na zagrebškem vseučilišču je bil v sredo 24. t. m. promoviran za doktorja juris g. Filip Orel, starešina »Danice«. Novemu doktorju naše iskrene čestitke!

— Socialni težaj za vodstvo mladinskih in prosvetnih društev priredi »Hrvatski katolički narodni Savez« v Zagrebu od 7. do 11. maja t. l.

— Ljudsko štetje na Češko-Slovaškem se bo izvršilo od 1. novembra 1920 do 31. marca 1921.

— Učiteljske plače na Hrvatskem. Ker so se nekatere občine na Hrvatskem branile izplačevati učiteljem njihove pla-

če, češ da so sedaj državni uradniki, je ban izdal naredbo, s katero ukazuje vsem občinam, da redno izplačujejo učiteljem vse dosežanje njihove prejemke vse dotlej, dokler občinske blagajne ne dobe obvestila, da ustavijo izplačevanje prejemkov posameznim učiteljskim osebam.

— Pekovski štrajk v Zagrebu. Zagrebški pekovski pomočniki so stavili zahteve po 80 odstotnem povišanju plač. — Ker mojstri zahteve niso pritrdili, so pomočniki v soboto stopili v štrajk.

— Mizarski pomočniki v Zagrebu zahtevajo novo ureditev plač po 30 K na uro.

— Konar 100 kronske bankovce. Iz Belgrada poročajo, da je finančni minister izdal naslednji odlok: Da bi imele vse državne blagajne čas, da izvrše zamenjo kronske novčane v kronske-dinarske v roku, predpisanem z naredbo l. št. 6354 od 26. febr. t. l., odredja, da državne blagajne prenehajo sprejemati one vrste kronske novčane, ki še niso potegnjene iz prometa, 5 dni pred rokom za odtegnitev odgovarjajočih vrst kronske novčane. Z ozirom na to se novčane po 100 kron prenehajo sprejemati pri državnih blagajnah z 10. aprilom t. l. O tem se naj obveste generalna direkcija državnega računovodstva in vsa ministrstva.

— Kentaž žaljeni župan. Nadučitelj Korbar je v imenu sedanjega župana v Preserjih Filipiča ovadil prejšnjega župana Janeza Regla, češ, da ga je pri občinski seji dne 30. decembra lanskega leta »kruto razžalil«, ker mu je baje rekel: »Tebi ne dam knjigi, ker ti še nisi župan, ampak samo namestnik; ti si župan od danes do jutri; jaz še lahko vsak trenutek prevzamem županstvo!« Obtoženi Regla pravi pri ljubljanski deželni sodnici, da je sam odložil županstvo zaradi bolezni; Filipiča ni hotel žaliti in ga tudi ni žalil. Sodišče je po zaslišanju prič razsodilo: Regla je kriv predriska po § 104. srbskega kriminalnega zakona in ga je obsodilo na en dan strogega zapor. Rdečev zagovornik dr. Pegan napove pritožbo ničnosti iz načelnih razlogov: »Ali bi ljubljanski župan dr. Tavčar moral za vsak medklic pri sejah občinskega sveta tožiti po § 104?«

— V škofiji Lohi prjeti tihotapci. Ponoči na praznik 25. t. m. so prišli v gospoda Kerševana ter celo družbo tihotapcev, kateri so namenjavali iztihaditi ogromno množico tobaka iz demarkacijske črte v zasebno ozemlje. Celo družbo s tobakom vred so prenehali na orredni utrd proti verižnikom, ker o tem tobak velik voziček ga je bilo, zaplenil in ga izreče tobaki tvornici. Ker niso imeli rokopisnih listov, je celo družbo izročil g. svetnik Kerševan g. Habetu od policijskega ravnanstva, kateri je v smislu narodne vlade za Slovenijo z dne 10. januarja 1919 glede na popotovalne predpise obsodil Petra Skočirja iz Volč na 300 kron, Antona Bratniza iz Čenovana na 200 kron, Cirila Petkoviča iz Tribuše na 300 kron, Frančiška Prazlčeve iz Vedričana na 200 kron, Ignacija Tilinčerja iz Zalkota pri Brezjah na 100 kron in Franca Peršolja iz Šmartra pri Kerkem na 100 kron globo. Vsi se naznanijo tudi finančni oblasti radi tihotapstva v družbi ker so namenjavali tobak iztihaditi preko demarkacijske črte.

— Mlačnost finančnih oblasti proti tihotapcem je v primeri z bojem proti verižnikom precej velika. Finančne oblasti delujejo počasi in ne nastopajo proti tihotapcem s tisto odločnostjo, s kakršno postopajo n. pr. šef osrednjega urada za Slovenijo g. svetnik Kerševan proti verižnikom. Tihotapcem s tobakom vzame finančna oblast tobak, kaznuje jih pa takrat, ko jih več ne dobi in več ne prebivajo pri nas, zato ostanejo kazni na papirju in se komodni finančni birokraciji smeja o tihotapci v pest, popolnoma po pravici češ: »V desetih slučajih se mi devetkrat posreči, da iztihadim tobak: kupčija se mi torej le prav dobro izplača. Račun pa plačamo kadilci, ker finančna oblast tako skokoma draži tobak, da bi jo moral prav za prav g. Kerševan vzeti na protokol in zaplenjeni tobak zopet proda, pri čemur zopet zasluži. Če se hoče res zabraniti tihotapstvo, se mora postopanje proti tihotapcem skrajšati in se mora uvesti javno kazensko postopanje proti njim.

— Pota stare kaznjence. Marija Kosirnik je prišla 3. avgusta lani iz ječe. Od leta 1903 sem krade in goljufa, kadar mi zaprta: leta 1903 je dobila 6 mesecev, leta 1905 10 mesecev, leta 1906 1 leto, leta 1908 18 mesecev, leta 1916 3 mesece in leta 1917 2 leti težke ječe; vseh njenih kazni je 19. Ko so jo izpustili iz ječe, je hodila sem in tja in pljančevala, kradla in goljufala. V Moravčah je pobrala cerkveno perilo, v Šmarju tudi. Prišla je tudi v Spodnje Vetrne k sorodnikom nekega kaznjence in jih pregovorila, da so ji dali obleke za njega in kokoši, češ: fant si bo tako pridobil naklonjenost ravnatelja kaznilnice. Ravno tako je potegnila v Matevcah sorodnico neke kaznjence. »Zakaj pa niste neshi direktorju kokoši, kot ste rekla?« jo ljubeznjivo vpraša g. nadsvetnik Vederniak. »Milosni gospod sodnik, zakaj

so pa dali ljudje reči meni, pijanki, iz hiše naj bi me bili sunili.« — Nepoboljšljivi Kosirnikovi je sodišče prisodilo 3 leta težke ječe: po prestani kazni jo čaka prisilna delavnica.

— Lačen sem bil, sem pa tri stare koce ukradel! pravi jokajoč se Markič Viljem iz Kranja, kateri je meseca decembra pred Jahačem v Kranju ukradel nekemu kmetu tri koce in šel v Ljubljano v Učiteljsko tiskarno služiti. Dne 25. p. m. je Markiča v Ljubljani aretiral državni varnostni nadstražnik Jožef Vidmar in ga privedel na policijsko ravnanstvo, kjer je permanentnemu uradniku g. adjunkt Modicu na njegovo vprašanje: »Fant, kaj si storil?« odgovoril, kakor smo napisali v nadpisu.

— Zagrebška oblast proti terorističnemu dijaštvu. Zagrebška policija je zaprla in za leto dni izgnala iz Zagreba dijaka Dalmatina St. C. Gerbina ki je vprizoril v javnih lokalih in drugod že celo vrsto krvavih izgrezov ter je ob zadnjih dijaških protifrankskih manifestacijah na nasilen način vdrl v banske prostore. Gerbina je znan hazarder in razgrajč, za katerega so bili dalmatinski zastopniki v Narodnem veču že sami prosili, naj ga vlada izžene iz Zagreba. Kakor poroča »Hrvat«, bo izgnan še en Gerbinov pristaš.

Ljubljanske novice.

lj Naraščaj Orla Ljubljana vabi vse prijatelje mladine k prireditvi, ki se vrši v nedeljo, dne 28. marca ob 4. uri popoldne v Ljudskem domu. Spored: Deklamacija: Soči, Veseli pastir. Češke proste vaie za naraščaj, Fr. S. Finžgar: Pticiji kralj, otroška igra. Vabimo.

lj Pomanjkanje prešičev. Neki ljubljanski mesar je iskal te dni v ljubljanski okolici 2 prešiča, da in kupi, toda dobil jih ni. Medtem je pa neka znana ljubljanska veletrdka, ki se peča s kupčijo prešičev, izvozila 80 prešičev preko demarkacijske črte. Sploh se izvažalo zdaj ogromne množine živil v Italijo preko Ljubljane, kar posebno železničarje zelo razburja in bi se popolnoma nič ne čudili, ako se glede na sedanje veliko pomanjkanje živil kaj neprijetnega zgodi: železničar strada, blago se na vozi v — Italijo. Izvozniki papirji so sveda popolnoma v redu: mi stradamo, Italijani pa cvro mast in delavskih muškov.

lj Lisice kože je ponudil naprodaj na Marijinem trgu živan Maksimović iz Zagrebja v Srbiji. Za vsako kožo je zahteval 1000 kron. Kože je kupil v Vinkovcih. S prislilnim potnim listom mora zapustiti Ljubljano.

lj »Veste, saj grem tako rad notr.« je razlagal Ivan Dovč, adjunkt Modicu na policijskem ravnanstvu, kjer se mu je povedalo, da bo delal 5 dni pokoro: napil se je, razgrajal na Dunajski cesti, zmerjal vsakega, katerega je srečal, z »verižnikom« in drugimi laskavimi priimki; ker je bil prežasan, ga je državni varnostni nadstražnik Franc Poljanšek v imenu zakona vzel s seboj. In Dovč je tam na policiji še povedal: »Vejo gospod, ko sem bil zadrt tukaj, sem popravljal v Vaših arestih peči; dela takrat nisem mogel dokončati, zdaj ga pa bom, saj peči me še tako čakajo.«

lj Aretirali so Ano Milavec, katera je izgnana iz Ljubljane, ker je osumljena, da je ukradla Josiru Napretu, pri katerem je prenočila, 1500 kron.

lj »To je zahvala, da sem stolne Ljubljancanov preživel!« se je jezil Jernej Medvešek iz Karlovca, kateri veriži, ko so ga državni varnostni organi dne 25. p. m. prijeli in privedli na policijsko ravnanstvo, kjer mu je g. Habe povedal, da tri leta ne sme v Ljubljano. »Klobase sem nosil in moko, pošten verižnik sem; zadnjič ste mi tobak vzeli, nikoli več me ne bo v Ljubljano; zdaj imam pa v zahvalo »stadifervaj«. No, pa ne bodite prehudil z menoj morebiti čez en mesec!«

Razne novice.

r Milijonarji v ameriških Združenih državah. Novyorški »World« pretresa vprašanje, kakšno izpremembo je naredila svetovna vojska v dohodkih in imetju Združenih držav. Predvsem konstatira, da so ameriški trgovci in obrtniki prodajali dobro blago. (Prejem 50.000 dolarjev predstavlja 5 odstotno obrestovanje enega milijona dolarjev. Ali v Združenih državah je neki jako dosti ljudi, ki imajo dohodkov 50.000 dolarjev in več, a vkljub temu niso milijonarji. K tem sodi predsednik Wilson, ki ima 75.000 dolarjev letne plače. K milijonarjem spada vsak, kateri ima 100.000 dolarjev letnih dohodkov in več. V l. 1914. je bilo takih ljudi v Uniji 2348, v l. 1915. že 3824, v l. 1916. kar 6633, a v l. 1917. pa 6664. Število milijonarjev se je pomnožilo v svetovni vojski z 2348 na 664 ali za 180 odstotkov. V Uniji živi 95 ljudi, kateri imajo več ko 5 milijonov dolarjev letnih dohodkov. John D. Rockefeller je zaslužil v l. 1917. nič manj ko 34.936.304 dolarjev. Če bi se ta znesek kapitaliziral na temelju 7 odstotnega obrestovanja, bi predstavljal

velikansko premoženje 500 milijonov dolarjev. Dohodkov 1 do 2 milijona. je v Uniji 193 oseb, dohodkov 2 do 3 milijonov 49, dohodkov 3 do 4 milijonov 11, dohodkov 4 do 5 milijonov pa 15. Vseh skupaj je bilo v l. 1917. torej 298 ljudi z večjimi letnimi dohodki ko milijon dolarjev. Od teh ljudi je bilo 25 bankirjev, 20 mešterjev, 4 odvetniki, 159 kapitalistov, 10 upravnih svetnikov, 30 tvorničarjev, 11 lastnikov rudnikov, 17 kupcev itd. Vseh 6664 oseb z dohodki 100.000 dolarjev in več je zaslužilo v l. 1917. vsega skupaj 1.709.365.988 dolarjev ali posameznik 256.507 dolarjev. Od teh prejemkov 1.255.401.680 dolarjev je prišlo od imetja ostalo s plač itd. Kakor število milijonarjev tako je tudi silno zrastle obrt Združenih držav. V letu 1916. je bilo tam 341.353 družb, ki so plačale davek, v l. 1917. je za odstotke več ali 351.126. Ali kosmatili dohodki teh družb so se pomnožili za 35.527.631.015 dolarjev na 84.693.239.203 dolarjev, torej za 140 odstotkov, čisti dohodki z 8.765.908.984 dol. na 10.100.752.649 dolarjev. Mnoge družbe svoje predsestnike in upravitelje prav kraljevsko plačujejo. Nekdo v Delevare plača od svoje plače 2.766.808 dolarjev davka. Ker tvori davek 55.82 odstotkov dohodkov, je moral njegova plača znašati 4.777.474 dolarjev. Neka oseba v Ohio je imela l. 1917. 4.771.090 dolarjev. Tako govori poslednja statistika o davku iz dohodkov v ameriških Združenih državah.

Aprovizacija.

a II. Prodaja cenejših moke za člani mestne aprovizacije. Na rumene izkaznice za cenejšo prehrano dobe člani mestne aprovizacije cenejšo moko v vojni prodajalni, Poljanska cesta 15 (druga vrata v Kranjčevi hiši). Vsaka oseba dobi 3 kg bele moke za pecivo št. 0. Kilogram moke stane 7 K 50 vin. Stranke, ki dobe več kakor 6 kg moke, morajo prinesiti vreče esboj. Papirnate vrečice se zaračunajo seboj. Papirnate vrečice se zaračunajo dne 30. marca: na št. 1760 do 1860 od 8 do 9. ure, na št. 1860 do 1960 od 9 do 10. ure; na št. 1960 do 2060 od 10 do 11. ure, na št. 2060 do 2160 od 11 do 12. ure, na št. 2160 do 2260 od 2 do 3. ure, na št. 2260 do 2360 od 3 do 4. ure, na št. 2360 do 2460 od 4 do 5. ure; na št. 2460 do 2560 od 5 do 6. ure. — V sredo, dne 31. marca 1920: na št. 2560 do 2660 od 8 do 9. ure, na št. 2660 do 2760 od 9 do 10. ure, na št. 2760 do 2860 od 10 do 11. ure, na št. 2860 do 2960 od 11 do 12. ure, na št. 2960 do 3060 od 2 do 3. ure, na št. 3060 do 3160 od 3 do 4. ure; na št. 3160 do 3260 od 4 do 5. ure, na št. 3260 do 3360 od 5 do 6. ure. — V četrtek, dne 1. aprila 1920: na št. 3360 do 3460 od 8 do 9. ure, na št. 3460 do 3560 od 9 do 10. ure, na št. 3560 do 3660 od 10 do 11. ure, na št. 3660 do 3760 od 11 do 12. ure, na št. 3760 do 3860 od 2 do 3. ure, na št. 3860 do 3960 od 3 do 4. ure, na št. 3960 do 4060 od 4 do 5. ure, na št. 4060 do 4160 od 5 do 6. ure. — V petek, dne 2. aprila 1920: na št. 4160 do 4260 od 8 do 9. ure, na št. 4260 do 4360 od 9 do 10. ure, na št. 4360 do 4460 od 10 do 11. ure, na št. 4460 do 4560 od 11 do 12. ure, na št. 4560 do 4660 od 2 do 3. ure, na št. 4660 do 4760 od 3 do 4. ure, na št. 4760 do 4860 od 4 do 5. ure. — Zamudniki dobe cenejšo moko v soboto dopoldne od 8 do 12. ure.

a Coveje meso. »Vnovčevalnica« za živino in mast« bo prodajala v soboto t. l. 27. t. m. na prosti stojnici in na eni stojnici izmed stojnic za Mahrovo hišo Coveje meso po povprečni ceni K 22 za kg. Vsaka stranka dobi največ dva kilograma mesa.

Narodno gledališče.

Opera:

26. marca, petek: »Rusalka«. Ab. C. accie. Abon. D.
27. marca, sobota: »Ksenija«. »Pagliacci. Abon. D.
28. marca, nedelja: »Netopir«. Izv. ab.

Drama:

26. marca, petek: »Nora«. Izv. abon.
27. marca, sobota: »Vrag«. Izv. abon.
28. marca, nedelja: »Vrag«. Izv. abon.

Iz gledališke pisarne. Gospa Borštnikova je obolela in za nedoločen čas ne bo nastopala. Za časa njene bolezni bo igrala »Nora« gospa Pregarčeva.

Odgovorni urednik Jože Rutar.

Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.

Širite »Večerni list«